

Warszawa 6 września 2024r.

Stanowisko Dyrektora MiIZ PAN dotyczące reformy Akademii, w szczególności zapisów proponowanej przez Ministerstwo Nauki nowelizacji ustawy o PAN

Dyrektor Muzeum i Instytutu Zoologii PAN uważa, że głęboka reforma Akademii jest nieodzowna, choć obecnie znacznie ważniejsze jest odpowiednie finansowanie Instytutów PAN, prowadzonych przez nie badań i posiadanych urządzeń i stanowisk badawczych, co pozwoli na utrzymanie zarówno potencjału badawczego jak i wyspecjalizowanych kadr stanowiących nieodzowne zaplecze administracyjne. Konieczność finansowania Instytutów na poziomie porównywalnym z uczelniami wyższymi powinna być zapisana w procedowanej nowelizacji, podobnie jak poprzednia nowelizacja wprowadzała przepisy zrównujące wynagrodzenia pracowników naukowych instytutów z wynagrodzeniami na tych samych stanowiskach na uczelniach.

Propozycja nowelizacji Ustawy o PAN przygotowana przez MNiSW w obecnym kształcie nie jest projektem, który mógłby prowadzić do rzeczywistej reformy Akademii. Już sam sposób procedowania tego projektu, począwszy od tworzenia jego założeń z pominięciem głównych zainteresowanych tj. zarówno członków Korporacji jak i pracowników i dyrekcji Instytutów naukowych Akademii, jak i proponowane sformułowania nowelizacji wzbudzają zaniepokojenie. Obecnie projekt ten zawiera szereg zapisów, które w moim przekonaniu nie mogą być przyjęte przez środowisko naukowe, choćby nawet tylko ze względu na niezbyt konkretne sformułowania, gdyż w konsekwencji prowadzić będą do pewnego bałaganu, a na pewno nie wpłyną na realne wzmocnienie jakości uprawiania nauki w Polsce. Przykładem takich sformułowań jest choćby propozycja sposobu powoływania członków Komitetów Naukowych Akademii (zmiany w art. 35) — całkowicie ignorująca obecnie wypracowane standardy powszechności wyborów, przez co obecnie członkowie KN są rzeczywistymi przedstawicielami środowiska naukowego. Proponuje się także wybór do Rady Naukowej instytutu przedstawiciela Akademii Młodych Uczonych (zmiany w art. 56) — jednak bez wskazania kto miałby dokonywać tego wyboru — wszyscy pracownicy naukowcy Instytutu, wyłącznie tzw. pracownicy samodzielni, a może członkowie Korporacji? Proponowane coroczne kontrole Instytutów przez Wydziały (zmiany w art. 30b) spowodują nadmierny rozrost niepotrzebnej biurokracji związanej ze sprawozdawczością — obecnie Instytuty i tak przygotowują już co roku sprawozdanie przedkładane do oceny Radzie Naukowej instytutu, a następnie

MUZEUM I INSTYTUT ZOOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ul. Twarda 51/55
00-818 Warszawa
Tel.: 22 629 32 21
E-mail: sekretariat@miiz.waw.pl

Akademii, natomiast ocena przez Radę Kuratorów Wydziału odbywa się raz na cztery lata. Zresztą już sama zmiana nazwy podstawowej jednostki naukowej Akademii z instytutu naukowego na instytut (zmiana art. 42 wg projektu nowelizacji) wskazuje, że niekoniecznie naczelnym zadaniem proponowanej nowelizacji jest usprawnienie działalności naukowej.

Dodatkowo sens wprowadzenia niektórych propozycji nowelizacji ustawy i ich wpływ na całą Akademię, a szczególnie funkcjonowanie Instytutów i realizowane przez nie badania, takie jak choćby zupełnie inny układ dziedzinowy wydziałów (zmiany w art. 27), jest obecnie zupełnie niejasny. Podobnie jest choćby z odwoływaniem Kanclerza przez Ministra na podstawie całkowicie uznaniowego „nienależytego wypełniania swoich obowiązków” (zmiana art. 25 ust. 2). Podobne przykłady można mnożyć i szczegółowe uwagi do projektu nowelizacji zostaną przekazane w ramach trwających konsultacji zgodnie z trybem wskazanym przez Rządowe Centrum Legislacji.

W moim przekonaniu Akademia — zarówno Instytuty jak i Korporacja potrzebują rzeczywistej reformy. Taka reforma powinna być poprzedzona rzetelną dyskusją nad rolą, jaką Akademia ma spełniać w systemie nauki w Polsce, rolą Instytutów oraz sposobem funkcjonowania Korporacji, a także wzajemnymi relacjami pomiędzy Instytutami a Korporacją. Planowana nowa ustawa powinna być poprzedzona szerokimi konsultacjami zarówno wśród członków Korporacji jak i pracowników Instytutów. Ustawa taka nie może być tworzona pod presją czasu i bez wsłuchania się w głos wszystkich zainteresowanych stron. Dopiero odpowiednio wypracowany projekt nowej ustawy ma szansę na rzeczywistą zmianę Akademii i może mieć wpływ na jakość uprawianej w Polsce Nauki.

Dyrektor

T. Mazgajski
Dr hab. Tomasz Mazgajski